

بررسی رابطه بین رضایت شغلی والدین با سلامت روان کودکان پسر پایه ششم مقطع ابتدایی شهرستان تفت

علی جعفری ندوشن^۱، حسن زارع^۲، صفیه سلطانی^{۳*}، فرح بخشایی^۴

چکیده

مقدمه: این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین رضایت شغلی والدین با سلامت روان کودکان پسر پایه ششم مقطع ابتدایی در سال تحصیلی ۱۳۹۶ - ۱۳۹۵ شهرستان تفت انجام گرفته است.

روش بررسی: مطالعه مذکور توصیفی از نوع همبستگی است. بدین گونه که ۱۰۰ نفر از دانش آموزان پسر در پایه ششم مقطع دبستان با روش نمونه گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. والدین نمونه مورد مطالعه پرسشنامه رضایت شغلی را تکمیل کردند و فرزندان آنها پرسشنامه سلامت روانی را کامل کردند و بعد نمرات رضایت شغلی والدین (پدر یا مادر) با نمرات سلامت روانی فرزندان آنها از طریق ضریب همبستگی پیرسون با استفاده از نرم افزار Spss20 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که بین رضایت شغلی والدین و سلامت روانی فرزندان آنها همبستگی وجود دارد. بدین ترتیب که هر چه نمرات رضایت شغلی والدین بالاتر باشد، می‌توان نمرات سلامت روانی مطلوبتری را برای فرزندان آنها انتظار داشت.

نتیجه گیری: با توجه به نتیجه پژوهش مبنی بر رابطه بین رضایت شغلی والدین و سلامت روانی فرزندان، می‌توان به برنامه‌ریزان و مدیران بخش‌های صنعت، خدمات و کشاورزی توصیه کرد با آموختن روش‌ها و سبک‌های مدیریتی کارآمد و مبتنی بر بهبود روابط انسانی در سازمان‌ها نسبت به رضایت شغلی کارکنان خود مسولانه‌تر و متعهدانه عمل کنند، زیرا رضایت شغلی کارکنان آنها بر سلامت روانی خود و فرزندان آنها موثر است.

کلید واژه‌ها: رضایت شغلی والدین، سلامت روانی فرزندان

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۸/۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۰/۲۴

ارجاع:

جعفری ندوشن علی، زارع حسن، سلطانی صفیه، بخشایی فرح. بررسی رابطه بین رضایت شغلی والدین با سلامت روان کودکان پسر پایه ششم مقطع ابتدایی شهرستان تفت. بهداشت کار و ارتقاء سلامت ۱۳۹۶؛ ۱(۳): ۴۴-۲۳۸.

^۱ دکتری روانشناسی تربیتی، مشاور کلینیک مشاوره امام حسین (ع) وابسته به اداره کل آموزش و پرورش یزد، یزد، ایران

^۲ کارشناسی ارشد روان سنجی، سازمان آموزش و پرورش استثنائی شهرستان یزد، یزد، ایران

^{۳*} کارشناسی روان شناسی عمومی، دانشگاه پیام نور تفت، یزد، ایران

(نویسنده مسئول: safie1367@gmail.com)

^۴ دکتری روانشناسی تربیتی، استاد مدعو دانشگاه فرهنگیان کرمان و عضو سازمان آموزش و پرورش استثنائی شهرستان کرمان، کرمان، ایران

مقدمه

شاید بتوان سلامت روان را اساسی‌ترین مفهوم در علوم روانشناختی به شمار آورد (۱). مراد از سلامت روانی، وضعیتی است که در آن شرایط فرد دارای احساس کنترل بر دنیای درون و بیرون خود می‌باشد به عبارت دیگر همان گونه که سازمان بهداشت جهانی معتقد است، سلامت روان صرفاً فقدان بیماری یا ناتوانی نیست بلکه سلامت روان عبارت از تندرستی و رفاه کامل جسمی، روانی و اجتماعی است (۲). از آنجایی که کودکان هر جامعه آینده سازان جامعه محسوب می‌شوند، پرداختن به ابعاد سلامت روانی آنان تاثیر بسزایی در سلامت روانی کل جامعه دارد (۳). کاهش سلامت روانی در کودکان می‌تواند عواقب ناگوار و پایداری برای کودکان داشته باشد به عنوان مثال می‌تواند منجر به شکست در زندگی اجتماعی و عملکرد تحصیلی او در مدرسه منجر شود یا زمینه ساز بروز سوء مصرف مواد و افسردگی در بزرگسالی قرار داشته (۴) و یا در معرض خطر بالا خودکشی قرار می‌گیرند (۵).

بنابراین با توجه به نقشی که سلامت روانی در بین کودکان دارد بررسی عوامل مؤثر بر آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از جمله عواملی که به نظر می‌رسد بر سلامت روانی کودکان موثر است رضایت شغلی والدین و چگونگی مهارتهای ارتباطی مانند کنترل و مدیریت پرخاشگری از سوی والدین است. منظور از رضایت شغلی، نگرشی است که چگونگی احساس مردم را نسبت به مشاغلشان به طور کلی و یا نسبت به حیطة‌های مختلف آن نشان می‌دهد (۶) عدم رضایت شغلی منجر به تشویش، غیبت، تاخیر کاری، ترک خدمت، شکایت، اعتصاب، باندبازی، بازنشستگی زودرس، عدم تعهد به گروه و کناره‌گیری است (۷) که تمام این حالت‌های ممکن که بر شمردیم، می‌تواند بر میزان پرخاشگری و عدم سلامت روان والدین شاغل تاثیر گذار بوده و در نتیجه‌ی آن سلامت روانی خانواده‌های این گونه شاغلین به خصوص فرزندان آن‌ها را تحت تاثیر شدید خود قرار می‌دهد. برخی مطالعات نشان می‌دهد رضایت شغلی والدین باعث ارتقاء سطح سلامت روانی افراد و فرزندان‌شان می‌

شود. به عنوان مثال، مهربابیان و همکاران طی پژوهشی تحت عنوان نقش سلامت عمومی در رضایت شغلی، مطالعه موردی در یک کارخانه تولید نئوپان نشان دادند بین سلامت عمومی و رضایت شغلی همبستگی معنی‌دار و مثبت وجود داشت. همبستگی بین سلامت عمومی و رضایت شغلی در محیط کار، حیطة سرپرست، حیطة همکاران، حیطة فرصت‌های ترفیع و حیطة شرایط محیط کار مثبت و معنی‌دار بوده در حالی که با حیطة پرداخت‌ها بدون همبستگی بود (۸). محمدی طی پژوهشی تحت عنوان بررسی رابطه مولفه‌های رضایت شغلی با سلامت عمومی دبیران دبیرستان‌های شهر تهران نشان دادند، بین سلامت عمومی با رضایت از سرپرستی و همکاران همبستگی مثبت و بین سلامت عمومی با رضایت از حقوق همبستگی منفی وجود دارد ولی بین رضایت شغلی دبیران زن و مرد تفاوت معنی‌داری وجود ندارد (۹).

اسدی و همکاران طی پژوهشی تحت عنوان رابطه ابعاد سلامت روان و رضایت شغلی در بین معلمان زن و مرد نشان دادند که بین سلامت عمومی و سلامت جسمی با رضایت شغلی همبستگی مثبت معنی‌دار و بین اضطراب، افسردگی، کارکرد اجتماعی و سلامت جسمانی با رضایت شغلی همبستگی منفی معنی‌دار دارد (۱۰). در مطالعه‌ای دیگر خندان و همکاران به بررسی رضایت شغلی و سلامت عمومی کارکنان در صنایع متوسط پرداخته و نتیجه‌گیری می‌کنند که سلامت عمومی کارکنان و کارگران با میزان رضایت شغلی همبستگی معنی‌دار دارد (۱۱). با توجه به اهمیت رضایت شغلی والدین در میزان شادکامی و سلامت روان کودکان‌شان، در این تحقیق تلاش می‌گردد به بررسی رابطه بین رضایت شغلی والدین و سلامت روان و ابعاد سلامت روان فرزندان آن‌ها پرداخته شود

روش بررسی

این تحقیق توصیفی از نوع همبستگی و همچنین از منظر هدف از نوع کاربردی می‌باشد. جامعه آماری کلیه دانش آموزان پسر پایه ششم مقطع ابتدایی شهرستان تفت در سال تحصیلی

ارشد مورد استفاده قرار گرفت. پایایی کلی این آزمون ۸۶٪ گزارش شده است و روایی صوری و محتوایی این آزمون مورد تایید قرار گرفته است (۱۳).

یافته‌ها

در این تحقیق ۱۴ درصد از والدین شرکت کننده دارای سن زیر ۳۴ سال، ۵۲ درصد بین سنین ۳۵ تا ۴۰ سال و ۳۴ درصد دارای سن بالاتر از ۴۰ سال بودند. همچنین ۱۹ درصد والدین شرکت کننده دارای وضعیت مالی ضعیف، ۶۳ درصد وضعیت مالی متوسط و ۱۸ درصد دارای وضعیت مالی خوب بودند. که بالاترین میزان مربوط به شرکت کنندگانی است که دارای وضعیت مالی متوسطی می‌باشند.

همبستگی بین رضایت شغلی والدین و سلامت روان کودکان ۰/۴۰۹- می باشد که در سطح ۰/۰۰۱ معنی‌دار و معکوس است ($0/05 > 0/001$). بدین معنا که هر چه سطح رضایت شغلی والدین بیشتر باشد میزان نمره سلامت روان در بین کودکان کمتر می‌شود، یعنی این کودکان از سلامت روان بالاتری برخوردارند. بنابراین می‌توان گفت بین رضایت شغلی والدین و سلامت روان کودکان رابطه معنی‌دار و منفی وجود دارد و فرضیه اصلی پژوهش تأیید می‌گردد. چون نمره سلامت روان در پرسشنامه مربوطه به صورت معکوس نمره گذاری می‌شود از این رو رابطه بین رضایت شغلی والدین و سلامت روانی فرزندان آن‌ها به صورت همبستگی منفی است. بدین معنی که نمرات بالا در تست سلامت روانی نشانگر سلامت روانی پایین تر می باشد. همان گونه که از جدول فوق (جدول ۲) استنباط می‌گردد، همبستگی بین رضایت شغلی والدین و ابعاد سلامت روان کودکان در سطح ۰/۰۰۱ معنی‌دار و معکوس است ($0/05 > 0/001$). بدین معنا که هر چه سطح رضایت شغلی والدین بیشتر باشد میزان نمره ابعاد سلامت روان در بین کودکان کمتر می‌شود یعنی این کودکان در ابعاد مختلف سلامت روان نمره بهتری را گرفتند.

۱۳۹۶-۱۳۹۵ بود و با توجه به این که در تحقیقات همبستگی نمونه ۱۰۰ نفری کفایت می‌کند برای اعتبار بیرونی داده‌ها ۱۰۰ نفر از والدین و فرزندان آن‌ها با روش نمونه گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای به عنوان نمونه انتخاب شد. ابزار سنجش در این مطالعه پرسشنامه سلامت روان GHQ-28 و پرسشنامه رضایت شغلی JDI بود. پرسشنامه سلامت عمومی گلدبرگ (GHQ-28) فرم ۲۸ ماده‌ای که دارای چهار زیر مقیاس است: ۱- خرده مقیاس نشانه‌های جسمانی ۲- اضطراب و بی‌خوابی ۳- نارضاکنش‌وری اجتماعی و ۴- افسردگی است و نمره گذاری بر اساس مقیاس طیف لیکرت می‌باشد. در مورد اعتبار این آزمون، یعقوبی در سال ۱۳۷۴ ضریب اعتبار کلی این آزمون را ۰/۸۸ گزارش می‌کند. فتحی آشتیانی (۱۳۸۹) ضریب اعتبار با روش بازآزمایی با فاصله زمانی ۷ تا ۱۰ روز روی گروه ۸۰ نفره به میزان ۰/۹۱ برآورد کرده است و ضریب روایی همزمان را ۰/۶۹ گزارش کرده است (۱۲). روش نمره گذاری پرسشنامه سلامت عمومی بدین ترتیب است که از گزینه الف تا د، نمره صفر، یک، دو و سه تعلق می‌گیرد. در نتیجه فرد در هر یک از خرده مقیاس‌ها از صفر تا ۲۱ و در کل پرسشنامه از صفر تا ۸۴ خواهد بود.

نمرات هر آزمودنی در هر مقیاس به طور جداگانه محاسبه شده و پس از آن نمرات ۴ زیر مقیاس را جمع کرده و نمره کلی را به دست می‌آوریم. در این پرسش نامه نمره کمتر بیانگر سلامت روان بهتری باشد. بر اساس نمره بدست آمده و با استفاده از جدول زیر می‌توان وضعیت فرد را در هر یک از زیر مقیاس‌ها و در کل پرسشنامه تعیین نمود. در این پرسشنامه نمرات ۶۱ به بالا نشان دهنده آن است که وی نیاز به استفاده از خدمات مشاوره و روان درمانی دارد، همچنین پرسشنامه رضایت شغلی JDI که شش نوع خشنودی (۱ ماهیت کار (۲ سرپرستی (۳ حقوق (۴ ارتقاء (پیشرفت (۵ همکاران (۶ محیط کار، را ارزیابی می‌کند. این پرسشنامه در ایران توسط شکرکن ترجمه و توسط تعدادی از دانشجویان

جدول ۱: محاسبه آزمون همبستگی پیرسون برای ارزیابی میزان رابطه بین رضایت شغلی والدین و سلامت روان کودکان و ابعاد آن

متغیرها	سطح معنی داری	ضریب همبستگی (r)
رضایت شغلی والدین و سلامت روان کودکان	-۰/۴۰۹	۰/۰۰۱
رضایت شغلی والدین و علائم جسمانی کودکان	-۰/۲۸۵	۰/۰۰۱
رضایت شغلی والدین و اضطراب کودکان	-۰/۲۱۰	۰/۰۳
رضایت شغلی والدین و ضعف کارکرد اجتماعی کودکان	-۰/۲۶۸	۰/۰۰۱
رضایت شغلی والدین و افسردگی کودکان	-۰/۳۰۷	۰/۰۰۱

بحث

همان گونه که در قسمت یافته ها اشاره شد بین رضایت شغلی والدین با سلامت روان کودکان و ابعاد آن رابطه معنی دار و منفی وجود دارد. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های محمدی (۱۳۹۲)، مهربیان و همکاران (۱۳۹۲)، اسدی و همکاران (۱۳۹۳) و خندان و همکاران (۱۳۹۴) در راستای ارتباط بین رضایت شغلی و سلامت روان همخوانی دارد. این بدان معنی است که رضایت شغلی والدین تضمین کننده سلامت روانی کودکان آن‌ها می‌باشد.

نتیجه گیری

در تبیین این فرضیه که نشان دهنده ارتباط بین رضایت شغلی والدین و سلامت روانی کودکان آن‌ها و ابعاد سلامت روانی است، می‌توان گفت، رضایت شغلی والدین یکی از متغیرهایی است که بر عملکرد و ساختار خانواده و سلامت روان اعضای خانواده من جمله فرزندان موثر است. بنابراین می‌توان از مدیران بخش‌های مختلف حوزه صنعت، خدمات و کشاورزی کشور خواست تا با ارتقاء سطح و توان مدیریتی خود و توجه بیشتر به ابعاد مختلف رضایت شغلی کارکنان خود، من جمله توجه ویژه به بحث مدیریت بر اساس روابط انسانی با کارکنان خود، تلاش بیشتری در جهت ارتقاء سطح رضایت شغلی کارکنان خود داشته باشند تا بتوان شاهد ارتقاء سطح سلامت روانی در جامعه باشیم. زیرا مطالعات مختلف بیانگر آن است که رضایت شغلی با رضایت زناشویی ارتباط مثبت و مستقیم دارد

و هر دو متغیر می‌تواند پیش بین مناسبی برای سلامت روانی کودکان آن‌ها باشد به عبارت دیگر رضایت شغلی متغیر پیش بینی کننده رضایت زناشویی است و هر دو این متغیرها باعث بهبود روابط بین اعضای خانواده‌ها می‌گردد، در نتیجه بر مناسبات و روابط بین والد - فرزند موثر است و نتیجه آن سلامت روانی فرزندان می‌باشد. در مجموع می‌توان گفت رضایت شغلی نه تنها می‌تواند سلامت روان خود افراد را تضمین کند بلکه بخشی از واریانس سلامت روانی اعضای خانواده و فرزندان آنان نیز متاثر از رضایت شغلی والدین است.

تقدیر و تشکر

در اینجا از والدین و دانش آموزانی که در این تحقیق مشارکت کرده اند قدردانی می‌شود و همچنین جا دارد از مدیریت اداره آموزش پرورش شهرستان و مدیران مدارس که همکاری سازنده داشتند تقدیر به عمل آید.

مشارکت نویسندگان

طراحی پژوهش: ع.ج

جمع‌آوری داده: ص.س

تحلیل داده: ح.ز

نگارش و اصلاح مقاله: ف.ب

تضاد منافع

هیچگونه تضاد منافی از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

منابع

1. Lovibond PF, Lovibond SH. The structure of negative emotional states: comparison of the depression anxiety stress scales (DASS) with the beck depression and anxiety inventories. *Behavior Research and Therapy*. 1995; 33(3):335-43.
2. Samani S, Sohrabi N, Mansouri S. The role of mediation cognitive-emotional regulation for parental style and emotional Problems. *Methods and Psychological Models*. 2011;3(1):120-31. [Persian]
3. Askaryzadeh Mahani M, Soleimani L, Zafarnia N, Miri S. Correlation of Self-Efficacy and Mental Health with Academic Achievement of Students in Bam Nursing School. *Journal of Research Development in Nursing & Midwifery*. 2015;12(2):29-37. [Persian]
4. Haghighatian M, Haghighat F, Ghoreishi R, Mahsenipour P. The Effects of Family Relations on Youth Mental Health in the City of Isfahan, Iran. *Journal of Health System*. 2011;7(3):353-63. [Persian]
5. Shiri F. Investigating the relationship between optimism and mental health and resilience in high school students in Tehran, [Thesis]. Tehran: Faculty of Psychology and Educational Sciences, Allameh Tabatabaiee University; 2011.
6. Spector PE. *Industrial and organization psychology: Research and practice*. 6th ed. New York: John Wiley & Sons; 2000.
7. Freund A. Commitment and job satisfaction as predictors of turnover intentions among welfare workers. *Journal of Human Service Management*. 2005;29(2):5-23.
8. Mehrabian F, Falaki H, Syed Fazli SM. The Role of General Health in Job Satisfaction: A Case Study in a Chipboard Factory. *Journal of Health*; 2014;4(4):330-8. [Persian]
9. Mohammadi Sh. Study of the Relationship Components of job satisfaction with general health of High school teachers in Tehran. *Quarterly Journal of Psychological Studies*. 2017;9(1):145-6. [Persian]
10. Asadi M, Nazari AM, Shakouri Z, Sa'adat R. Relationship between mental health and job satisfaction Of Male and female teachers. *Woman and Family Studies*. 2014;7(25):25-42. [Persian]
11. Khandan M, Hosseinzade Z, Sakhaei Z, Moamenyan S, Koohpaei A. The relationship between job satisfaction and general health in workers and workplace accidents in medium-scale industries. *Journal of Occupational Hygiene Engineering*. 2015;2(2):43-51. [Persian]
12. Jafari Nodoushan A, Zare H, Hosseini A, Pour Salehi M, Zeini M. Comparison of mental health, Adjustment and cognitive emotion regulation of divorced women with married women in Yazd city. *Journal of Women and Society*. 2014; 6(2):1-16. [Persian]

13. Rahimi Foroushan A, Nasseh H.
Comparison job satisfaction between
occupational therapists and speech therapists in

Karaj. Journal of Research in Rehabilitation
Sciences. 2013;9(4):1-7.

Investigating the Relationship between Parents' Job Satisfaction with Mental Health of Male Children in the 6th Grade of the Elementary School in Taft

Ali JAFARI NADOUSHAN¹, Hassan ZARE², Safieh SOLTANI^{3*}, Farah BAKHSAYI⁴

Original Article

Received: 2017/10/23

Accepted: 2018/01/14

Citation:

Jafari Nadoushan A, Zare H, Soltani S, Bakhsayi F. Investigating the Relationship between Parents' Job Satisfaction with Mental Health of Male Children in the 6th Grade of the Elementary School in Taft. Occupational Hygiene and Health Promotion Journal 2018; 1(3): 238-44.

Abstract

Introduction: The aim of this study was to investigate the relationship between parents' job satisfaction and mental health of male children in the sixth grade of the elementary school in Taft.

Methods: The study is a descriptive type of correlation. As a sample of 100 male students at the sixth grade of elementary school were selected by a multistage cluster random sampling method. The parents of the sample completed the job satisfaction questionnaire and their children completed the mental health questionnaire. Then, the job satisfaction scores of parents (father or mother) with mental health scores of their children were analyzed by Pearson correlation coefficient using SPSS software 20.

Results: Data analysis showed that there is a correlation between the parents' job satisfaction and the mental health of their children. Better mental health scores are expected for children whose parents had higher job satisfaction.

Conclusion: According to the results based on the relationship between parents' job satisfaction and mental health of male children, the planners and managers of the industry, services and agriculture sectors can be recommended to learn efficient management methods and styles based on improving human relationships in organizations in order to be more responsible and committed to their employees' job satisfaction since it is directly related to the mental health

Keywords: Mental Health of Children, Parents' Job Satisfaction

¹PhD of Educational Psychology, Consulting Consultant, Imam Hossein (AS) affiliated with Yazd General Education Department, Yazd, Iran

²MSc of Psychometrics, Exceptional Education Organization, Yazd, Yazd, Iran

³BSc of General Psychology, Payame Noor Taft University, Yazd, Iran

*(Corresponding A uthor: safie1367@gmail.com)

⁴PhD of Educational Psychology, Visiting Professor of Kerman University of Culture and Education, Kerman, Kerman, Iran